

Проект: Медийна грамотност

Дейност С5 – Краткосрочен обмен на ученици

Лаборатория за: “Факти срещу измислици или как да се справим с дезинформацията”

Дати: 28^{ми} – 30^{ти} Март 2022 - Гълъбово, България

Приемаща организация: Професионална гимназия по енергетика и електротехника,
Гълъбово

Адрес: кв. „Индустриален“, Гълъбово, България

Казвам се Дарина и работя като журналист от 20 години в различни видове медии: печатни - национални и местни вестници, електронни - местна и две национални телевизии. Била съм главен редактор на „Дарик Радио“ в Стара Загора, а днес съм журналист в Българско Национално Радио - Стара Загора.

Въвеждам учениците в темата чрез следните въпроси: Харесва ли ви България?, Интересувате ли се от журналистика? Защо? Кое ви се вижда в журналистиката най-интересно?

Преминавам към дискусия, провокирана от следните три казуси, свързани с темата и в края ѝ да се определи дали е вярна или фалшива новината.

- **Самолети от въздуха ни пръскат с вируса на КОВИД 19.**
- **Ваксинацията срещу Covid-19 може да причини срив на имунната система и заразяване с ХИВ.** Доц. д-р Атанас Мангъргов съобщава за 5 болни от СПИН деца след имунизация срещу коронавируса. Заглавието е от сайта новини 4. eu

- *Със специални вещества влияят от въздуха върху климата на Земята.* От атмосферно замърсяване на българските топлоелектрически централи само за 2012 година: над 2000 умират преждевременно или 4 пъти повече от смъртните случаи при пътни катастрофи в България през същата година; приблизително 2000 души са в отпуск по болест дневно; 2.6 хиляди деца и над 3 хиляди възрастни страдат от заболявания на дихателната система дневно и други 3.7 хиляди са с намалена трудоспособност“. Данни от доклад на Грийнпийс

И трите твърдения са фалшиви новини, но са получили огромна популярност.

Първото твърдение има милиони привърженици по света.

Второто твърдение е било споделено над 200 пъти само за един час в една от специализираните групи във ФБ.В резултат на това, хората са толкова убедени, че това е истина, че промяната на мнението им е почти невъзможна. Актуалният въпрос тук е: Какво е нужно за една качествена фалшива новина?

Зрънце истина, много хора, които тя да може да засегне -да предизвика любопитството им, да ги ядоса, изплаши, натъжи и ... за съжаление -недостатъчни познания у четящите или научаващите новината. Но в последното няма нищо лошо - не можем да знаем всичко и се учим цял един живот. Лошо е обаче, ако отказваме да се учим.

Следва подробен анализ на съставките на „фейк“ новината. И в трите твърдения има зрънце истина. Факт е, че самолетите изхвърлят в атмосферата определени вещества. Пътническите машини например изхвърлят през специален вентил употребената вода от умивалниците, а при аварийно кацане - често пъти и излишното гориво. Понякога се пръскат и самите машини, за да се проверят опасностите за обледеняване на различни части от корпуса и отделни детайли от самолета. А самолетната дря изчезва по-бързо или по-бавно в зависимост от метеорологичните условия.

По второто твърдение зрънцата са две - има ваксина, има и СПИН. Но доцент Мангъргов категорично отрича някога да е правил връзка между двете. Категорично отрича да има 5 случая и изобщо случаи на заболели от СПИН след поставянето на ваксина ЗА КОВИД 19 (нито деца, нито възрастни). Същото казват и чуждестранните специалисти и учени на база изследвания в централите за контрол и превенция на

заболяването в Щатите, обобщават „Ройтерс“ и „Дойче веле“. Резултатите са потвърдени и от съвместната програма на ООН за ХИВ и СПИН, която е основния защитник на ускорените и глобални действия срещу това заболяване.

По третото твърдение, че със специални вещества може да се повлияе върху климата, отново има зрънце истина. Със метални соли може да се предизвика валеж от дъждовни облаци. Тъкмо това са приложили в Русия, за да гарантират сухо време преди военните паради на Червения площад. По същия начин постъпва и Пекин, за да разчисти небето от дъждовни облаци за откриването и закриването на Олимпийските игри.

Какво трябва да направим, когато нещо ни се струва подозрително? Как да проверим кое е истина и кое лъжа? Това е дискусия, в която ще поговорим за фалшивите профили във Фейсбук, как да ги различим, кои са източниците ни на информация, за реални и фалшиви сайтовете, от колко места е добре да получим потвърждение, когато правим новина. И за риска да попаднем на невярна информация, дори и да сме получили такава от официална институция, когато говорим за избори или болезнени събития, като войната например.

Професионалният ми съвет към Вас е: Бъдете любознателни, не приемайте всичко за чиста монета, четете, информирайте се, съмнявайте се, мислете! И все пак, не се отказвайте напълно от фалшивите новини. Четете ги - полезно е да имате познания и от “другата страна”!

